

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an . . . . . 3 fl. (6 coroane).
Pe o jumătate de an . . . . . 1 fl. 50 cr. (3 coroane).

Pentru România 15 lei anual.

Abonamentele se fac la „Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Nu le mai este rușine...

Tot mai multă lumină se face în străinătate, în țările culte ale Europei cu privire la stările dela noi; tot mai mult se desvălesc și es la iveală isprăvile și ticăloșiile, ce le săvârșesc stăpânitorii nostri în viața politică.

O nouă dovadă 'ni-s'a dat despre aceasta. Acum de curând a eșit o cărtiță în limba franceză, scrisă de *Lefèvre-Pontalis*, care e un om învățat, membru al academiei franceze din Paris. Titlul cărții este: *Alegerile în Austria și Ungaria*. Precum se vede și din titlu, autorul se ocupă cu deosebire cu *alegerile dietale ungurești* și ne înfățișează o iconă credincioasă, reală a lor, arătând toate abuzurile și încălcările de lege, ce le fac stăpânitorii nostri. În cărtița sa învățatul francez face amintire despre numărul restrins — prin dare — al alegătorilor, despre puterea nețermurită, dată preșidenților de alegere, despre aducerea alegătorilor la locurile centrale de alegere și nu-și poate ascunde mirarea asupra împrejurării, că votarea se face cu gura, și nu cu țidule, ceea-ce dă prilej cu deosebire la abuzuri, la cumpărarea și înfricarea alegătorilor. Când nu se aplică forță, — zice învățatul francez — joacă cu atât mai mare rol banii. Voturile se cumpără mai mult sau mai puțin în secret și adese-ori se pun în licitație, mai cu seamă la alegerile cu sfârșit indoelnic. Din pricina aceasta

câte-o alegere costă cel puțin la 25.000 de franci, dar' sunt și de acele, la cari se spesează peste 100.000 de franci.

Toate aceste spuse le întărește cu date, amintind între altele alegerile din urmă, făcute la Besztercebánya, Tirnavia, Nograd etc.

Înșirându-le aceste, autorul arată, că Ungaria se deosebește de Anglia — cu care Maghiarilor (fală goală) le place a se asemăna — prin aceea, că până când Maghiarii nu-și schimbă legea și datinele de alegere, în Ungaria nu vor fi alegeri libere și cu toate că Maghiarii în îngâmfarea lor cred, că Austria este rămasă îndereptul lor, *pot să iee lecție și pildă dela Austriaci*.

Eată tot atâtea adevăruri, pe cari le spune un străin, care nu are legături cu noi Români, ba, precum se vede din cartea sa, este binevoitor Ungurilor. Și tocmai în aceasta stă însemnătatea cărții. Când scriem noi Români lucruri de aceste despre Maghiari și isprăvile lor, Maghiarii ne zic, că spunem neadevăruri și numai din pizmă li înegrim înaintea străinilor. Ce ză zică însă acum, în fața desvălirilor făcute de *Lefèvre-Pontalis*? Cei mai mulți tac, ear' alții mărturisesc că are dreptate învățatul francez.

Astfel este foaia ungurească „*Házánk*“, care nu numai că-i dă dreptate, dar' recunoscând ticăloșiile făcute de Maghiari, ne dă mărturisiri prețioase.

„Am ajuns până acolo — zice aceasta foaie — încât noi între noi nu ne mai rușinăm de nimic, dar' dacă străinii ne desprețuesc

pentru murdăriile noastre, poate că ni-se va deștepta conștiința de sine“.

Ei, eată unde au ajuns guvernânții nostri: în starea cea mai ticăloasă, când nu le mai este nici rușine de cele-ce fac și trebuie să vie străinătatea, să le dea peste nas, ca să se trezească și să-și îndrepte calea, de vor mai pute.

Lefèvre-Pontalis nouă ne-a făcut două slujbe: Ântăiu, prin desvălirile lui a arătat lumii, că cele-ce le-am spus noi despre alegerile maghiare, sunt drepte și astfel se adevărește, că noi nu luptăm cu minciuna, ci cu armele adevărului.

A doua slujbă e, că învățatul francez, a arătat nemijlocit îndreptățirea *pașivității* noastre față de alegeri.

Cine va ceti cărtița lui *L. Pontalis* nu-și va mai pune întrebarea, că pentru-ce Români nu intră în lupta electorală? Ci va zice: Bine fac Români că se departe de alegerile maghiare, căci pe aceasta nu numai că protestează împotriva abuzurilor și legii nedrepte, dar' totodată își și feresc, încât se poate, poporul de murdării.

Așa se fac cunoscute de-o parte ticăloșiile stăpânitorilor nostri, de alta ținuta noastră dreaptă și cum se cade. De dorit ar fi, ca să iese cât de multe cărți în limbile culte, asemenea cărții lui *Pontalis*, ca să se facă cunoscute nu numai mișelii dela alegeri, ci și celelalte abuzuri și nedreptăți, ce se fac la noi în toate terenele vieții publice.

FOIȚA.

Foc țigănesc.

Anecdota populară.

Un Săcui, de unde anume nu știu că n'am întrebat, Să pornise 'n zori de ziuă dintr'un sat în spre alt sat. — Pe la prânzul mic s'oprește din pricina ostenelei, Și s'așază să mănânce într'o margine a șoselei.*) Dar' vedeți, sêrac Săcuiul cum is cei mai mulți din ei, N'avea alta de mâncare decât pâne și ardei.**)

Și era flămând săracul par'că nu mâncase-un an,

*) Drum de țară.

**) Paprică verde.

Și'n 'nghița... când de odată iată 'n cale ș'un Țigan.
— Bună vremea, bade... uite, Nici nu te băgaiu în samă...
Dar' mâncarea cea de colo... nu 'mi-i spune: cum se chiamă?
Și Săcuiul zice: *miere*.
— Miere, bade? Aoleu!...
De nu-'mi dai și mie-o țără să mă bată Dumnezeu!
Dar' n'asteaptă să-'l poftesească iute mâna și-o întinde,
Ș'un ardei rotund și mare drept de coadă 'mi-'l și prinde.
Și crezând curat că-i miere nu mai stă să se 'ndoească,
Îl bagă întreg 'n gură cu o piftă țigănească.
Dar' simțindu-'i gustu în urmă, de durere a prins să sară
Și să strige: — Valeu mamă!
Hau săriți că ard ca para!
Și ducând la gură mâna, o croi pe drum la vale.

Un Român c'un car de paie
fi venea încet în cale.
Dar' Țiganul tot din fugă,
de abia, zărind Românul:
— Înapoi! răcnește dînsul,
vin cu foc, păzește-ți finul!...

După *V. Corban*.

Poesii populare.

Din Pianul-de-jos.

Culese de *Aninie Nanciu*.

Frunză verde de cicoare
Am o mândră ca o floare,
Frunză verde lemn frumos
În Pianul cel din jos,
Mândra 'naltă subțirea
La obraz c'am ochișea,
Trup subțire, viorel,
Și 'a mers c'am frumușel,
De n'ar fi mândra frumoasă
N'ar fi fete mănioase,

La temniță. În săptămâna trecută au stat în temnița poliției din Sibiu trei zile domnia *Onoriu Tilea*, inginer și Dr. *Octavian Rusu*, avocat. Abia au eșit acestia și a intrat Sâmbătă d. a. la 5 $\frac{1}{2}$ ore dl *Dr. Ioan Rațiu* începându-și pedeapsa de 10 zile arest, ce 'i-s'a dat pentru convocarea conferinței naționale pe 24 Octomvrie 1896

Unul ese, altul intră — n temniță! Eată semnul situației în Ungaria »liberă«.

Oficieri români la manevrele noastre. Ziarul »Epoca« din București este informat, că la marile manevre dela Totiș, în Ungaria, unde precum se știe va fi de față și împăratul *Wilhelm* al Germaniei, vor lua parte toți oficerii din armata României, cari fac studii în armata austro-ungară. Ca chemat deosebit și oaspe al Monarhului nostru va fi de față la manevrele acestea și Maiorul *Demetrescu*, care vine anume dela București.

„Avram Iancu, regele Carpaților“. Librăria societății noastre »Tipografia« a fost lovită de nou cu o pedeapsă de 50 fl. din partea procurorului sau mai bine zis a tablei reg. În toamna anului 1896, librarul nostru a comandat pentru un domn la o librărie din București, romanul cu titlul de mai sus.

Cartea a venit până la graniță; aci a fost confiscată. În loc de a primi dela postă cartea, librarul nostru, dl *V. Dressnandt*, a primit o citație dela judecătoria cercuală, să se desfășoare la pertractare. Judecata s'a făcut în decembrie 1896. Acusator a fost procurorul *...* Librarul nostru a fost condamnat la pedeapsă de 30 fl., pentru-că a cutezat să se facă o carte, care ce e drept nu e oprită, dar' are un titlu împotrivor — *statului maghiar*.

Procurorul n'a fost îndestulit cu pedeapsa și a recurat la tablă, care în ședința dela 13 Aprilie 1897 a ridicat pedeapsa la 50 fl., în cas de neîncasare la 5 zile arest! Motivul? ...pentru-că — zice sentența tablei din Cluj — acusatul chiar și din titlul contrar drepțului public, al romanului a putut ști, că acela (romanul) conține descrierea împrejurărilor din acel timp, care e potrivit la agitație contra națiunii maghiare! — de aceea e de acești cuprins cu tipăriturile oprite, și cu toate acestea l-a comandat și introdus în țeară. Adeacă și păgubiți și pedepsiți! Mai apoi stăpânitorii nostri, că nu vreau să nimicească!

Mai încet... Ziarul jidovesc al guvernului maghiar, tipărit nemțește, »*Pester Lloyd*« scriind despre stările din Austria, în un articol de fond amenință, că dacă se va introduce în Austria *federalismul* (adecă deopotriva îndreptărire a popoarelor) Maghiarii vor trece toți în tabăra kossuthistă și vor introduce uniunea personală cu Austria.

Mai încet, perciunatule... căci noi așa știm, că în Ungaria mai sunt și alte popoare, afară de Maghiari....

Dela „Asociațiune“.

Din raportul general despre activitatea, comitetului central al „Asociațiunii transilvane etc.“ în anul 1896 scoatem și noi unele date: Comitetul a ținut 21 de ședințe.

Școala civilă de fete a „Asociațiunii“ a fost cercetată de 78 de eleve. În internat au fost 52 eleve.

Întreaga avere administrată de „Asoc.“ a fost de 160.543 fl. 48 cr. și 85,000 lei. Anul acesta a mai cumpărat „Asociațiunea“ o curte mare, unde se va face „Casa națională“.

În anul acesta a primit „Asociațiunea“ ca donațiuni 20.000 fl. dela „Albina“ din Sibiu, ca să facă un internat de băieți, 1000 fl. tot dela „Albina“ pentru trebuințele curente ale școlii civile, 400 fl. dela dl *Iosif St. Șuluțiu*, care și-a donat, cartea sa, „Biografia lui Avram Iancu“, ca din venitul de pe ea să se înființeze o fundațiune.

Membrii fondatori au fost 68, membrii pe viață 181, membrii ordinari 774.

Biblioteca „Asociațiunii“ constă din 3345 opuri în 9789 tomuri, 5992 broș. și 15 harte.

Despărțiminte are „Asociațiunea“ 33. Dintre acestea n'au dat nici un semn de viață cele din Agnita, Betlean, Ciachi-Gârbău, Dej, Elisabetopol, Mociu și Treiscaune.

Din raportul despre cărțile românești tipărite în Ardeal și Ungaria se vede, că s'au tipărit 103 în 199.950 exemplare, 12 au fost călindare, între cari cel mai voluminos și mai eftin a fost „Călindarul Poporului“ dela „Tipografia“ noastră. Gazete au fost 16 în 2 milioane și 402.180 de exemplare.

După-cum arată datele publicate până aci, „Asociațiunea“ desvoaltă o mare activitate în favorul literaturii române și a culturii poporului român, care va crește încă și mai mult după zidirea „Casei naționale“.

Noi inteligența și țeranii dela sate încă putem ajuta scopurile „Asociațiunii“, care mai mult pentru noi lucră, dacă ne facem cel puțin membrii ajutători la despărțimintele ei.

Țeranii din Danemarca.

Danemarca este o mică țerișoară, în vecinătatea Germaniei, cu locuitori harnici, de viță nemțească. Eată ce scrie un călător despre starea țeranilor:

Averea Danemarcei, pusă în cumpănă cu numărul locuitorilor, e mai mare decât a tuturor statelor, și țeranii din această țeară țin azi locul întâiu printre națiunile cele mai bogate.

Aceasta știți de ce? — Pentru-că țeranul danez la început și-a cultivat creerul și pe urmă câmpul, și și-a dezvoltat spiritul, înainte de a-și desvolta comerțul.

Într'adevăr în Danemarca sunt numai 2,300.000 locuitori și totuși ea are 66 de „școale înalte populare“, unde se învață tot ce trebuie să știe un om făcut pentru muncă, și 15 școale de grădinarie, unde lucrătorii dela câmp se duc să desvîrșească ce știu.

Aceste „școale înalte populare“ sunt adevărate universități, în care se dă țeranilor și țerancelor o oare-care cultură a spiritului, fără a le răpi — băgați de seamă aci — fără a le răpi dragostea de agricultură.

* * *

Eleveii țerani — sau țerance, căci femeia e tratată aci ca și bărbatul — sunt hrăniți și locuiesc la universități, unde li-se dau cunoștințe din istorie, literatură și din toate științele, aplicate la agronomie.

E de observat, că un mare loc e lăsat deprinderilor trupului: dări la semn și gimnastică etc.

Mulți din acești elevi sunt fii de muncitori săraci, cărora statul le dă ajutoare. În fiecare an ei țin un fel de întruniri în care comentează ce au învățat și își spun și părerile personale.

Astfel es în fiecare an zece mii de țerani din școale și se întorc la țeară, ducând cu ei știința și iubirea de muncă.

Dar' nu numai atât.

Ca să nu uite ce au învățat și ca să știe ce înaintare se face în lume, în fiecare sat este o „casă de întruniri“ cu sală de primire pentru 500—600 de persoane, și bibliotecă.

Earna, tinerimea face gimnastică și joacă în această sală.

Seara familiile se strâng aici și ascultă conferențele oamenilor, cari umblă din sat în sat și cari vin mai în toate zilele.

* * *

Dar' mândruța-i ca o stea
Fetele n'au pot vedea,
Și pe mine pentru ea,
Ficiorii și fetele
Totdeauna îmi zicea
Să mă las de mândra mea,
Că nu-i fată de bogat
Și-i fată de om sărac,
Eu pe mândra n'oi lăsa
Până capu sus 'mi-o sta.

Maică inima mă doare
Să mă lași în șezătoare,
Te-aș lăsa maică, lăsa,
Dar' am auzit ceva,
Că iubești voinic sărac,
Fălos și cel bogat.
Maică măiculeana mea
De sărac e cam sărac
Da nu am ce să mă fac,
Maică măiculeana mea
Decât după cel avut
Să trăesc maică urt,
Mai bine după sărac

Să trăesc maică cu drag,
Dă-mă maică, badiului
Giaba n'are casa lui,
Casă n'are dar' își face
Dă-mă, maică, dacă-mi place.

Pela noi prin prunișori
Cărarușe de ficiori
Unul merge altul vine
Altul pe mini să mă ieie,
Maică vine-un gazdă mare
Lasă-l maică în supărare,
Vine maică un fluieraș
Dă-mă, maică, mintenaș.

Din Comloușa.

Culese de *Basilin Albu*, cantor-învățător.

Cucul cântă la isvor
Vara când mie mi dor,
Cucule peană micrie
Tot așa 'mi-ai cântat mie,
De pe creangă de stejar
Să trăesc cu mult amar,

De pe creangă de moliz (malin)
Să trăesc fără părinți,
De pe crenguțe de brazi
Să trăesc cu mult necaz.

Măi badiță d'ngă iaz
Fă-ți fântâna în prilaz,
Și strigă seara pe lună
Hai lele la apă bună,
Eu din graiu că 'ți-oiu grăi
Ba eu că nu 'ți-oiu veni,
Că n'am pânză de-a 'nălbi
Nice vorbe de a grăi,
Pânza eu o am albit
Atunci când noi ne-am iubit,
Și vorbele le-am gătat
Când de iubit ne-am lăsat.

Trandafir de pe cetate
Am o mândră cu dreptate,
Am o mândră ca o stea
Mă chiamă mereu la ea.

Suflă vântul pe hotar
Ce plângi mândră-așa amar,

Această creștere deosebită, vieța aceasta la un loc desvoaltă, firește, în clasele agricole gustul de viață publică și de politică.

Țeranii și țerancele discută mult, cetesc foarte mult. Unii și scriu.

Mulți politicieni dintre cei mai cu influență sunt țerani.

Acum cei mai mulți deputați sunt țerani și lucrători agricoli.

* * *

Dar' să ajungem la partea cea mai însemnată.

Urmarea nemijlocită a răspândirii instrucției la țeară a fost o sporire mare a producției, a roadelor.

Sămănăturile au dat întreit.

S'au destelinat 54 de leghe pătrate de locuri și s'au creat 24.000 de case nouă și în sfârșit au ajuns să facă secerișul cu o lună mai de timpuriu decât înainte!

Dar' țeranul deștept nu s'a ocupat numai de pământ.

El s'a gândit că se poate ca prețul bucatelor să se scadă. Atunci s'a ocupat de sistemul lăptăriilor.

În această privință a făcut minuni.

Danemarca e țeara, în care, în mesură cu numărul locuitorilor se află mai multe vite.

Lăptăria daneză a luat deodată o întindere nespuse de mare și are acum un nume bun.

Danezii au luat modul lăptăriilor cu vapori.

Lăptăria cu vapori cere cheltueli mari, dar' aduce însutit decât a fost cheltueala.

Ca să poată suporta cheltuelile, țeranii dintr'un sat se însoțesc la olaltă și fac o mare lăptărie cu vapori, cu rēcoritoare cu ghiață etc. Toți cari au pus bani sânt comproprietari ai lăptăriei și venitul exploatării îl împart între ei.

Sistemul lăptăriei cu vapori a adus o mare sporire a producției untului și exportarea lui în alte țeri.

Francia trimite acum de cinci-ori mai puțin unt în Anglita ca mai înainte, numai din pricină că o bate Danemarca pe acest teren.

Acum toate lăptăriile țeranilor se vor uni și vor forma o societate de exportarea untului, care va vinde străinătății de a dreptul. Să înțelege ușor ce câștig vor isbândi.

Toate produsele agriculturii au tras folos, din îmbogățirea repede a țerii. Producția de galite, de porci, ouă a ajuns la mare înflorire.

De aceea și vin ingineri agronomi din toate părțile lumii să studieze frumoasa organizare agricolă din Danemarca...

Sistemul însoțirii a isbutit așa de bine, la lăptărie, încât țeranii 'l-au aplicat și la brutării, la bererii, la mori etc.

În sfârșit țeranii își string capitalurile în bănci care sânt ale lor, și administrate de ei ori de încredințații lor. Au acum 400 de asemenea bănci.

Nu e oare frumos aceasta?

E de prisos să mai spunem, că cu o asemenea rânduială nu e sărăcie; toată lumea lucră și toată lumea se bucură de venitul muncii.

Iată cum, în chip simplu, numai prin inteligență și muncă, țeranul danez e cel mai înaintat din lumea întreagă.

După E. Mosard.

Reuniunea sodalilor din Sibiu.

— Adunarea generală. —

Sibiu, 7 Sept. n.

Duminecă după amiază s'a ținut adunarea generală a „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“, și a decurs într'un mod vrednic, care înseamnă un nou început în viața mult cercatei reuniuni.

Adunarea a fost presidată de venerabilul *Nicolau Cristea*, asesor consistorial, care dela înființarea ei a lucrat cu zel neobosit pentru aceasta reuniune, vrednică de tot spriginul publicului românesc.

Deschiderea ședinței a făcut-o dl președinte printr'o vorbire foarte frumoasă, care a pătuns adânc pe cei de față.

S'a ales o comisiune pentru revisuirea socotelilor.

Din raportul comisiunii s'a constatat că socotelile sânt în regulă. Averele reuniunii e de 800 fl 48 cr.

După aceasta președintele, într'o vorbire mișcătoare, arată membrilor că după muncă de 30 ani se vede îndemnat a se retrage și recomandă adunării să purceadă la alegerea unui nou comitet.

Adunarea drept mulțămită pentru merite alege pe dl *Cristea* președinte de onoare pe viață, iar dl *Nicolau Simțion*, care atâția ani a fost vicepreședinte al reuniunii, a fost proclamat membru onorar.

S'a procedat apoi la alegerea noului comitet, care s'a compus astfel:

Președinte: dl *Victor Tordășin*, vechiul membru strădalnic al acestei reuniuni.

Vicepreședinte a fost ales zelosul membru *Ioan Ganea*, măestru cojocar, care asemenea a lucrat mult pentru reuniune.

S'au ales apoi ceilalți deregători ai reuniunii: Notar: *George Poponea*, sodal tipograf; Cassar: *Florea Cruciță*, măestru croitor; Controlor: *Ioan Roșca*, măestru pantofar; Bibliotecar: *George Mocian*, sodal tipograf. Membrii în comitet: *Zaharie Voileanu*, măestru croitor; *Constantin Dragoș*, măestru păpucar; *Zaharie Aroa*, măestru cismar; *Ioan Ban*, măestru cismar; *Ioan Morariu*, sodal tipograf; *George Săsărman*, sodal pantofar; *Pavel Imbăruș*, sodal vâpsitor; *George Maier*, sodal măsar.

Dl președinte plin de bucurie anunță rezultatul constituirii, gratulează reuniunii și-i urează prosperare și înflorire sub noul comitet tinăr. Între aclamațiuni la adresa președintelui de onoare ședința se încheie și membrii se împrăstie ducând cu sine nădejdea într'un viitor frumos al reuniunii.

Raportorul.

SCRISORI.

Reuniunea meseriașilor români din Seliște.

Din Seliște, în luna lui Iulie c.
(Urmare și fine.)

Pentru-ca on. public cetitor să aibă o idee mai lămurită despre înțeleapta conducere a dlui Dr. N. Maier, ca președinte al reuniunii meseriașilor, las ca să urmeze următorul caz cam demult întemplat: În anul 1887 mai mulți învățăcei dela meseriași au primit ajutor din fundațiunea „Andronic“. Dl Maier ca protopop și președinte al reuniunii a împărțit învățăceilor ajutoarele. Acestia cum pun mâna pe bani se duc la o cârcimă și-i cheltue. Venindu-mi aceasta la cunoștință îl rog pe dl Maier printr'o scrisoare ca pe viitor învățăceilor să li-se deie ajutorul prin măestrii, că i ei le știu lipsele, sau mai bine reuniunea în înțelesul statutelor are a purta învățăceilor de grije, și să nu lăsăm ca băieții să-și toace pe ușor banii primiți ca ajutor. Aceasta bag seamă 'l-a supărat urft pe d-sa și-mi dă un răspuns, care de sigur nu-i face cinste.

Cum n'oiu plânge-amar de mine
Când te duci mă lași pe mine.

Zis'am eu cătră lelea
Măritate n'astepta,
N'astepta tu după mine
Eu sânt tinăr nu-'s de tine.

Tu te duci bade iubit
Nici de asta n'am gândit,
N'am gândit eu să mă lași
Când eram noi așa dragi.

Du-te, bade, 'ntreaba ta
Că eu te voin aștepta,
Și vină eară la noi
Să trăim noi amēndoi.

Cuprinde-ți mândră pe altul
Și-'l chiamă la voi cu drăgul,
Îl iubește din inimă
Cum m'ai iubit tu pe mine.

Poartă-te, lele, măreață
Ca la ficiorași să placă,

Poartă-te, lele, și tare
Nu te uita la ori-care.

Dacă te vei purta bine
Vei plăce la ori-și-cine,
De vei fi și de-omenie
Îmi vei plăce tu și mie.

Codrile cu frunză lungă
Cadă peatra nu te-ajungă
C'am șezut sub tin' la umbră.
Codrile cu frunză lată
Cadă peatra nu te bată
C'am șezut sub tine-odată.

Frunză verde din doi fagi
Fostu-ne-am noi, mândră, dragi,
Frunza din fagi s'a uscat
Noi deolaltă ne-am lăsat.

Plânge, lele, te vaietă
Când ne despartim deolaltă,
Plânge și te necăjește
Când badea te părăsește.

Din Mărtinești.

Culese de *Nicolae Popoviciu* inv.

Mândra cu scurteica scurtă
S'a necat mâncând la urdă,
Și de atunci hărăcește
Totdeuna când tușește.

Câte fete 'n sat la mine
Toate 's cu buze subțire,
Dar' la una 's foarte groase
Ca muchea sēcurei noastre.

Fetele de aici din sat
Toate bine 'și-au luat
Chischinee de mētasă
Ca să le-arete frumoasă.
De-ar pune pe ele-argint
Uritu tot fi urft,
Și de-ar fi aur pe haine
Țiganele-'s tot țigane.

De aici ură neîmpăcată asupra mea, căutând prilej de răsunare. Se întâmplă că în același an 1887, lipsesc prin Septembrie vreo 4 zile din comună și sfinția sa se folosește de ocazie, printr-o meșteșugire care numai laudă nu 'i-a făcut și convoacă o adunare generală extraordinară, și membrii fără a ști, fără a-și da seama, la propunerea dlui președinte mă distituiesc fără nici un motiv din postul meu de secretar al acestei reuniuni, și pe dl părinte Dimitrie Roșca din postul de v.-președinte.

După reîntoarcerea mea 'mi-se dă de știre, că eu și părintele Roșca suntem destituiți din posturi și aceasta la placul dlui președinte Maier. Am rămas uimit de atâta cutezanță, și fără de lege.

Nu se putea ca să sufer această pată și în ziua următoare m'am prezentat domnului vice-comite arătându-i toate din fir în păr. Domnia sa 'mi-a zis: Fii domnule liniștit, voiu rîndul pe dl Leményi, pretor suprem, și ca comisar industrial va cerceta faptul și la dorința și propunerea d-voastră pe baza §-lor 3 și 8 din statute, îi va cere presidentului d-voastră demisiunea. 'I-am mulțumit și am plecat. După vre-o câteva zile adevărat că dl pretor Leményi în calitate de comisar industrial convoacă adunarea generală a reuniunii în care s'au constatat ilegalitatea, cu care ne-au destituit dl președinte, ne institue de nou în posturile noastre, ear' noi dimisionăm lăsând loc presidentului și la ai sei. Pe urmă au rămas ca eu pe baza §-lor 3 și 8 să fac propunerea pentru dimisiunea presidentului. Dl Leményi mai înaintea m'a făcut așent ca să 'mi retrag propunerea să nu ne facem ca români de rîsul lumii. 'L-am ascultat și am retras-o și de atunci și până azi dl D. N. Maier tot încă mai funcționează ca președinte al reuniunii meseriașilor din Săliște. Dela înființarea reuniunii și până azi dintre cei mai vrednici și mai zeloși membri fondatori, peste 10, am părăsit Săliștea, alții au murit. Azi această reuniune abia mai dă semne de viață, nu a cetit nici într'un an nimenea vre-o socoteală s'au vre-o dare de seamă despre mersul și progresul acestei reuniuni.

Pentru-ca din cauza neglijenței celor dela conducerea reuniunii, să nu 'i-se cante vecinica pomenire prea de timpuriu, știut este că în Săliște avem un bărbat foarte onest, cu acurateță și punctualitate, model în ale serviciului d-sale, Român foarte bun și cu durere de inimă și iubire către tot ce e bun și frumos. Acesta este dl pretor-suprem *Petru Drăghiciu* care în ale meseriilor reprezintă forul I. și în virtutea §-lui 153 al legii de meserii avînd toată puterea, îl rog din adîncul inimii mele românești, ca cât mai curînd să binevoească a da reuniunii meseriașilor din Săliște balsamul vindecător ce îl va afla d-sa de bun!!...

Ca cel dintîiu membru fondator pe care această reuniune m'a costat timp și bani, nu am scris din răutate această epistolă, dar' ne mai putînd suferi atîta neorînduială și atîta neglijență m'am hotărît ca în numele meu și al soților mei de idei, d-le Maier, să 'ți cerem dimisiunea de președinte al Reuniunii noastre și aceasta pe baza §-lor 3 și 8 din statute.

Vouă meserieșilor membri ai reuniunii vă zic: Numai răvniți a avea conducători de aceia cari își bat joc de voi, folosindu-vă numai ca unealtă.

Conduceți-vă voi de voi, căci aveți bărbăți destoinici în mijlocul vostru.

Voi de voi sprijiniți-vă și ajutați-vă, uniți-vă după zisa poetului: încugete și în sim-

țiri, sprijiniți totdeauna ce e bun și frumos, fiți drepti, și luptați-vă totdeauna pentru adevăr; făcînd astfel și dușmanii voștri vă vor iubi și respecta!!.

Nicolae Moisin din Săliște,
fost secretar al reuniunii meseriașilor din Săliște, de prezent neguțător în Sămbăta-de-jos.

Din comitatul Ugocei.

August 1897.

Onorate dle Redactor!

Din toate părțile locuite de Români, dar' mai cu seamă de acolo unde poporul abonează una sau alta foaie românească să poate auzi și e informat despre multe lucruri folositoare, numai din *comitatul Ugocei* până acuma încă nu s'a deșteptat nimenea ca se arete publicului întîmplările și starea poporului de aici, deși și în acest comitat locuiesc Români, durere însă până acuma așa a fost.

Comitatul Ugocei se află în ținutul din stînga rîului Tisa spre vest dela comitatul Maramureș și spre nord dela comitatul Satu-Mare, locuitorii comitatului sînt Unguri, Ruteni, Români, Jidani ect.

Români se află în comunele următoare: *Gerța-mică, Gerța-mare, Turțu, Bătarciu, Comloușa, Valea-seacă, Bocicou și Tarna-mare*. Aceste 6 comune sînt administrate de 5 preoți și 4 capelani, adică Gerța-mică își are preotul și capelanul seu, Gerța-mare are preot, Turțul are preot și capelan, Bătarciu de care se ține și filia Comloușa-Sîrlău are preot și capelan, Tarna-mare de care se țin filiile Valea-seacă și Bocicou, are preot și capelan.

Dintre aceste comune voiu vorbi mai pe larg despre comuna *Bătarciu și Comloușa*, prin cari trecînd odinioară, am avut prilej a le cunoaște mai de aproape. *Bătarciul* se hotărește cu Comloușa și cu Tamăș-văralja, ear' Comloușa se află dela Bătarciu spre nord. Locuitorii acestor două comune sînt curați Români în număr de vre-o 1600 suflete în Bătarciu, ear' în Comloușa vre-o 700 suflete, afară de vre-o câteva familii străine; depărtarea una de alta e un $\frac{1}{2}$ km.

Atît în Bătarciu, cât și Comloușa se află câte o școală românească confesională, preot și director școlar e *Iacob Pop*, cu locuința în matre Bătarciu. Ce se ține de organizarea școalelor din sus amintitele comune, în Comloușa se află o școală întru toate conform împrejurărilor de azi, ear' în Bătarciu e o școală veche poate din anii 1800, care constă din o culină și chîlie de învățămînt. Până în anii 1884—85 poporul a fost cuprins cu zidirea bisericii, care spre lauda lui zisă e una din cele mai frumoase biserici românești. Ea s'a zidit sub conducerea preotului și protopop de pe atunci *Basilin Anderkó* însoțit de zelosul seu ginere *Antoniu Covaciu*, azi protopop în Strîmtura (comitatul Maramureș). Tot atunci s'ar fi zidit și școala dar' spre durerea tuturor în anul 1885 protopopul a răposat, ear' capelanul amintit fu denumit de preot în parochia *Poteu*, și așa parochia cu filia Comloușa au rămas orfane de preot vre-o 1 an $\frac{1}{2}$. Tot în acel timp a răposat și preotul din Tarna-mare, unde a fost denumit de administrator în Bătarciu, Comloușa, Valea-seacă, Bocicou și Tarna-mare Ioan Anderkó, azi preot în *Firiza* (tractul Băii-mari), care în acest timp s'a nisuit a sfîtuși poporul la fapte bune și a-și face destul chemării sale de preot și păstor sufletesc, până în urmă a fost denumit de paroch în Bătarciu *Iacob Pop*, fost preot în *Șisești*. Acesta ocupînd parochia Bătarciu

a aflat toate în rînd bun, poporul în stare bună și iubitor de religieune, dar' cu toate aceste în loc se continue lucrul început de înaintașul seu le-a dat toate uitării și a început mai bine a batjocori pe capelan și învățător și așa școala, care abia să mai răzîma în 4 pari, a rămas și e și azi în starea cea mai de compătimit, deși nu odată a fost provocat de către consistorul diecesan și inspectorul reg. de școale ca în înțelegere cu poporul se zidească școală nouă. Oare cînd are de cuget să se zidească școală nouă?

Văzînd poporul neînțelegerea între aceia cari sînt chemați ca pe el să-l păstorească, ba noul preot întorcîndu-și firea și arătîndu-și barbaria, poporul s'a disgustat, s'a înfricat, au început a părăsi biserica și școala, căci preotul în loc ca să-și arete iubirea, barem acuma cînd e bătrîn își continuă datina lui cea veche.

Vă întreb, D-le Redactor, oare cu cale e ca poporul, care plătește bir (lectical), dă lemne, implinește zilele de lucru trebuie ca să se teamă de un om al lui mai mare, ca chiar de un solgăbiru? Oare asta e chemarea unui preot, care ar trebui să fie păstorul cel adevărat și cel mai bun prietin al unui popor? să se poarte dur cu poporeniul lui? Însemnați bine d-le părinte, că până cînd poporul de pe a cărui spate trăești nu va vedea iubire, nici el nu te va iubi, cinstește d-le părinte poporul și vei fi cinstit.

Căltătorul.

Vieța și faptele

lui

Stefan Vodă

cel mare și bun, domnul Moldovei

1457—1504

de *George Cătană*, învățător.

(Urmare.)

Atîta era tot ajutorul dela Poloni. Ei voiau ca și Ungurii a stoarce numai la jurăminte, cum zice marele istoric Șincai despre pretensiunea principilor creștini și în deosebi a Ungurilor și a Polonilor de a supune lor pe Români: «Vezi mîndrie, ca să nu zic nebunie, la aceste două neamuri, care credeau, că cu multe stoarceri de jurăminte și cu apărările unora împotriva celorlalți vor supune pe toți Românii».

Eată tot ajutorul dela principii creștini, dacă știau că deși odată Moldova va fi supusă Turcilor, întreaga creștinătate va fi amenințată. Atît craiul polon Cazimir, cât și Mateiu Corvînu ce-i drept au adunat mare oaste, dar' au trimis-o numai până la graniță, ca să-și apere țerile lor, lui Stefan însă nu voiră nici unul a-i da ajutor. Astfel Stefan în loc de a dobîndi ajutor, cum nădăduia, rămase singur; dar' cu toate că era avisat în fața acestui periclu numai la puterile sale, el nu desperă, ci își puse nădejdea în Dumnezeu și se pregăti de luptă.

Într'aceea Sultanul ajunse la Dunăre și făcî cinci poduri, ca să-și treacă armata, care era în număr de peste 150.000 de oameni. Stefan se încearcă să-l oprească a trece Dunărea, cînd îi veni veste, că Tătarii în număr de 30.000 au intrat pe de altă parte în Moldova și prădează cumplit orașele și satele, ard, omor, robesc și fac cele mai mari cruzimi.

(Va urma.)

Paiangen uriaș.

— Vezi ilustrația. —

În America, a patra parte de pământ, sînt multe animale ciudate, cari pe la noi nu se află. Prin codri uriași, în parte nestrăbătută încă de piciorul omenesc și neatinși de săcure, trăiesc șerpi uriași, paseri șoade și fel de fel de sălbăticiuni și jigăni, cari te

Ilustrația noastră ne înfățișează tocmai o astfel de întâmplare. Paiangeni uriași a descoperit un cuib de colibri. Paserile colibri sînt cele mai mici paseri din lume. Față de ele paiangeni se simte tare și de aceea le atacă cuibul. De giaba sbeară ele și țipă după ajutor, căci veninosul și răpitorul paiangeni se face stăpân pe ouă și le sugă conținutul lăsând numai gîoacea în cuib.

s'au îmbunătățit și se îmbunătățesc pe zi ce merge; ear' aratul se face dince-dince cu îngrijire tot mai mare, fiind cu băgare de seamă și la timpul când se săvîrșește acest lucru.

Nu e tot una a ara cu ori-ce plug, nici nu se potrivește a face ori-ce arătură tot la aceeași adîncime, măcarcă știut este că, prin arături mai adînci ca

pun în uimire sau prin forma trupului sau prin felul lor de traiu curios.

Ilustrația noastră ne arată o astfel de jigănie, un paiangeni uriaș și niște paseri drăgălașe. Paiangeniul acesta are plăcere deosebită pentru ouele de pasere; el atacă cuibul paserilor, cu deosebire a celor mai mici, să ia la harță cu ele, le alungă și rămîind stăpân peste ouă, le sparge coaja și le sugă.

PARTEA ECONOMICĂ.

Aratul să se facă mai adînc.

Roadele îmbelșugate și peste tot venitul de pe locuri atîrnă în mare parte dela modul cum se face arătura. De aceea uneltele pentru lucrarea pămîntului

de obicei, s'ar pute dobîndi roade mai mult bogate. Lucrul este ușor de priceput pentru-că adînc fiind arat pămîntul, aerul, căldura, gerul și apa pîtrund cu înlesnire în paturile mai din jos, disolvînd (topind) materiile hănititoare, pe cari numai în această stare le pot folosi rădăcinile plantelor. Cu chipul acesta pămîntul cel sterp scos din afunzime la suprafață se

îmbunătățește și el prin lucrarea aerului, căldurei și gerului; ear' pământul cel bun de deasupra ajungând în afunzime, unde rășbat cele mai multe rădăcini, le hrănește cu îmbelșugare. Altă urmare bună a aratului adăac este, că apa se trage ușor în adâncime și plantele nu sufer de prea multă umezeală în timpuri ploioase; ear' plantele cu rădăcini lungi și puternice se pot întinde și rămuri după plac, aflând nutremânt din greu în sinul pământului.

Dacă păturile mai din jos a le pământului sunt compuse din pământ cleios sau din petriș, aratul afund ar fi stricăcios, căci prin scoaterea acestora la fața pământului, pătura roditoare ar deveni mai sêracă, în loc să se îmbunătățească.

Când cu gunoiera pământului, când spargem o țelină sau miriștea, arătura nu se face adăncă, pentru-că atât gunoiul, cât și miriștea și rădăcinile se putrezesc mai ușor, fiind acoperite cu mai puțin pământ și aflându-se deadreptul în atingere cu aerul. Sămënța bucatelor încă nu e bine să fie îngropată sub brezde adănci.

Aratul la adâncime se face cu mare folos în ajunul iernii; prin care lucru pământul se îmbunătățește de minune, stîrpindu-se tot odată mulțime de rădăcini, sămënță de burueni, vermi, goange, șoa-reci ș. a.

Arăturile adănci se fac dela 18—24 cm., cele de rînd de 18 cm., ear' cele numai pe deasupra de 10 cm. afunde.

Toate arăturile, ce e drept se fac mai cu seamă, ca prin ele să se întoarcă și mărunețea pământul; dar', după-cum am arătat și mai înainte, nu e bine să se facă tot la aceeași adăncime. La ogor s. p. și la arăturile din ajunul iernii brezdele se dau mai adănci ca la întors și sămănat. Tare priincioasă e și arătura dealatul sau încurmeziș; de aceea, dacă se poate, una din arăturile, ce se fac unui loc în același an, s'au măcar la mai mulți ani, să fie de a curmezișul, căci cu chipul acesta nu rămân deloc greși, pământul se mărunește și amestecă mai bine, ear' buruenile se smulg și nimicesc.

Pentru plantele de săpat s. p. cucuruzul, napii ș. a. se ară totdeauna mai afund ca pentru spicoase și aceste arături să se facă din toamnă.

Pentru îmbunătățirea economiei este de neapărată trebuință să arăm mai adănc decât până acum; numai cât aceasta să nu se facă deodată, ci treptat. Astfel, că după-ce în acest an am arat cu ceva mai adănc ca în de obicei, altă arătură mai afundă să nu se întemple până cel puțin, după 2—3 ani, ca în acest timp pământul mort, scormonit din nou prin lucrare, amestecare și gunoie să se îmbunătățească pe deplin.

La arăturile adănci e bine să se folosească pluguri fără cormane (rajol), ca

pământul cel mort numai să se scormonească, dar' să nu fie scos la suprafață pentru-că el e stricăcios plantelor.

Sînt însă locuri, cari până la o afunzime însemnată, au un pământ humos, gras; dar' n'au fost cultivate îndeajuns. Aceste locuri se pot ara afund fără frică. La celelalte locuri însă afunzimea păturii roditoare se face numai pe încetul, arând în fiecare toamnă cu câte 2—3 cm. mai adănc ca de obicei și numai la câte 4—6 ani odată, făcând o arătură mai adăncă, până am ajuns să avem pătura roditoare dorită.

De mare însemnătate este pentru o rodire îmbelșugată și lățimea brazdei, care trebuie să se potrivească după afunzime: adăcă la arăturile mai pe deasupra și brezdele sînt mai înguste, ear' la cele adănci și brezdele trebuie să fie mai late.

Prăsirea pomilor.

Mare parte a poporului nostru nu se îndeletnicește de loc cu prăsirea pomilor. Sînt încă, durere, sute și mii, chiar dintre plugari, oameni cu grădini cât vezi cu ochii, dar' n'au prăsit nici măcar un pom și nici că știu, ce și cum să facă, cu toate că acesta e un lucru nu numai ușor, dar' totodată frumos și folositor. Apoi, ch'ar și cei-ce mai pun mîna să săvîrșească când și când câte ceva, ce fac? Aduc din păduri: meri, peri și alți pomi sălbatici, rău crescuți și îmbetrăniți în umbră și desis, cu rădăcini puține și slabe, din cari foarte rar pot eși pomi în toată puterea și trainici.

Nu aceasta e însă calea de a prăsi pomi. Purcezînd tot astfel va trece încă mult timp până să avem grădinile noastre de-arîndul pline de cei mai aleși pomi. Nu zicem să nu se aducă și pădureți tineri și frumoși cât de mulți; dar', cum am mai spus de atâtea-ori, alta e calea de a ajunge la pomi mulți, sănătoși și a avea trainici și anume prăsindu-i înșine din sămburi.

Acum toamna e timpul pentru a face pregătirile de lipsă. Acum ori-și-cine își poate câștiga sămburii, de care are trebuință, își poate pregăti din vreme pământul pentru sămănat, ear' colo în ajunul ernii să-i samene.

Poamele pădurețe ne dau cei mai buni sămburi, din cari să ne prăsim pădureții de altoit, căci astfel de pomi sînt mult mai trainici decât cei prăsiți din sămburii de poame nobile (alese). Buni sînt și cei din poamele, pe care locuitorii din prajma munților le folosesc la facerea oțetului. Cu un cuvînt, nu e lucru mare a aduna fiecare un pumn de sămburi, și neavînd însuși poame, chiar a și-i câștiga dela alții, fie și pe bani, că e mare treabă a avè grădina plină de pomi.

Lucrul cel dintăiu, ce neapărat trebuie să-l săvîrșească acum fiecare proprietar de grădină, este să-i vază de sămburi de mere, pere, prune, perseci, nuci ș. a.

Pământul, unde are de gînd să samene, trebuie umplut cu gunoiu putred și apoi săpat adănc cu arșeul și greblat. Pe urmă se fac straturi late de câte 4 urme, și sămburii de prune, de perseci, de vișine, de cireșe ș. a. se sămăna numai decăt după-ce se scot din poame; căci astfel rêsar mult mai bine. Sămburii de mere și de pere se vor sămăna numai în ajunul zăpezii — în Octomvrie ori Noemvrie, când se pot săpa și grebla straturile d'n nou, urmînd aruncarea sămburilor cu mîna și astupatul lor cu ajutorul greblei. Sămburii să nu ajungă prea afund în pământ, căci în această întemplantare nu rêsar destul de iute; spre acest sfîrșit e destul dacă vor fi îngropați, cel mult, de un lat de deget. Pe deasupra face bună slujbă un așternut subțire de gunoiu mărunt, lucrurile de toamna fiind astfel gata. De sine se întelege însă că trebuie ceva făcut că nici gă'nile să nu ricăe, adunînd sămburii.

În decursul toamnei se pot aduce și e bine să se aducă și sădească în grădină pădureți sănătoși de prin tușuri ș. a. locuri.

Negoț românesc.

Cârța, 4 Septemvrie 1894.

Tinêrul *Moise Iosif*, care s'a așezat în comuna *Cârța*, (cemitatul Făgărașului), ca neguțator și-a înregistrat firma la tribunalul comercial din Brașov, și-a deschis o frumoasă prăvălie încărcată cu tot felul de articlii (negoț) de lipsă plugariilor nostri, anume: ferărie, pelărie, tălpărie, bumbăcărie, tot soiul de arniciuri, haras, pîr de toate colorile, cârpe de cap, cartoane, joljuri (pânze), articlii de mîncare tutunărie și altele.

Calitatea bună a mărfurilor și prețurile cele foarte mici fac mare ușurătate pentru punga plugarului român.

La aceste se pot adauge și însușirile personale ale numitului neguțator tinêr, deoarece ce e un tinêr cu școală pentru negoț, de omenie și foarte silitor.

Recomănd tot Românului atât din comuna *Cârța*, cât și celor din jur să sprijinească întreprinderea dlui *Moise Iosif*, ear' dînsului îi urez isbăndă în negoțul început, ca să poată ține rost cu străinii.

E vremea acum să ne deschidem și noi ochii și să vedem cui dăm banul nostru, și pentru-ce?

Dumnezeu să ajute!

Mihail Hodârneu,
preot român local.

Prăsirea galițelor.

(Urmare.)

Creșterea galițelor.

Pe când succesul clocei atrăge în primul rând dela cloca bună și acomodată, tocmai așa este prosperarea viitoare a galiței în mâna păzitorului; căci puii sunt în săptămânile 4—6 expuși la cele mai mari primejdii.

Toată puterea prăsirii galițelor zace în creșterea acomodată a lor. A ține găini nu este ceva lucru greu, căci ca să putem cumpăra galițe crescute și ca să le dăm nutrețul de lipsă nu este o măiestrie, la asta avem lipsă numai de banii necesari, dar' a crește puii este ceva mai greu și cei mai mulți comit greșeli la asta.

În casurile cele mai multe nu ne succede creșterea puilor, și anume fiind-că le dăm prea multă și neacomodată nutrire. Îndată-ce a eșit puiul din ou, încep mulți ale da nutrire neacomodată și dacă nu sunt în stare a înghiți mâncarea căpătată, de multe-ori li-se împinge mâncarea cu putere în gură. Puii în cele dintâiu 2 zile după eșirea lor din ou, n'au lipsă necondiționată de mâncare; căci în mațele lor se află din oul de cloceie rămășițe de gălbinaș, din care se pot nutri în aceste 2 zile. Capul lucrului este ca să aibă în aceste zile liniște perfectă. După eșirea din ou, puiul umed are înainte de toate lipsă de căldură și de liniște; pentru aceea se și ascunde sub penele calde a clocei, ca să se uște. Acoperișul de fulgi a puiului este îmbrăcat de pelițe fine, cari se sparg numai în căldură uscată, când apoi fulgii sau pihelile pot eși fără de împedecare. Numai după-ce puii s'au uscat pe deplin și fulgii s'a întins, ear' muschii s'a întărit încâtva, easă puiul de sub penele cele calde a clocei, ca să capete în natura cea liberă, dată de Dumnezeu lumină, aer și nutrire. Nu peste mult earăși se întoarce puiul din aerul cel răcoros și de pe pământul cel rece sub aripile clocei; ca cum ar prevedea bietul animal la câte primejdii este expusă vieța lui cea fragedă.

Este adevărat, că cloca desvoaltă o îngrijire deosebit de mare în favorul puilor, pe lângă toate aceste se prăpădesc foarte mulți în urma temperaturii neacomodate, lipsei de nutrire, în urma umezelii prea mari sau a frigului și în-deosebi prin animale răpitoare. Umezeala, frigul și nutrire acra produc diarea, ceea-ce abia este de vindecată în etatea asta crudă. Cloca nu este în stare a nutri singură puii sei cei numeroși și ale da singură îngrijirea și scutul de lipsă; prin urmare puii au lipsă și de ajutorul oamenilor.

(Va urma.)

Sfaturi bune.

Spălarea hainelor de lână.

Hainele albe de lână pot fi spălate în modul următor: Luăm săpun venețian, îl tăiem bucăți foarte mici pe care le punem într'un vas cu apă ferbinte și mișcăm vasul pentru-ca săpunul dinăuntru să facă spumă. Când apa s'a răcit până la atâta, că putem pune mâna într'însa, se înmoaie hainele murdare și se spală ușor cu mâna (fără a freca) până-ce se fac curate. La uscarea trebuie luat seamă ca hainele spălate să nu fie întinse deodată la soare sau la căldura dela cuptor, nici să fie călcate când sunt încă ude. Dacă haina e boțită numai în unele părți, o putem curăți cu apa de săpun arătăată mai sus, servindu-ne de o perie moale sau de o bucată de flanel.

Apă de miere.

Pentru a tămădui catarul (troacna) de ochi, în urma căruia ni-se fac urdori la ochi, părintele Kneipp ne dă următorul leac simplu dar' bun: înainte de culcare se subțiază într'o lingură cu apă caldă câteva picături de miere și se picură puțin în ochi. Întunecarea privirii și lipirea ochilor dimineța vor fi astfel îndepărtate peste câteva zile.

Ghiață măiestrită.

Se poate pregăti lesne în modul următor: Luăm o oală de pământ, turnăm într'însa 100 grame acid sulfuric (vitriol) și 50 grame apă, mai adăugând și 30 grame sulfat de sodiu. În acest amestec care poate fi pus și în măsură mai mare se pune un vas mic, care conține apa ce voim s'o înghețăm, să acopere și să mișcă vasul ușor încolo și încoace pentru ca amestecul din oala mai mare să rămăie în mișcare. În câte-va minute apa din vasul mic e prefăcută în ghiață.

Știri economice.

Folosul băncilor. Foarte interesante sânt următoarele date, ce se vestesc din Galiția: în anii din urmă numărul băncilor populare și comunale de credit din această țară s'au urcat la 3350 cu un capital de 5 milioane și 114 mii florini. Din anul 1873 și până în 1889, în timpul deci, când încă nu erau așa multe bănci, s'au întâmpiat în Galiția 36,549 de licitații judecătorești. Din acestea în 22,799 casuri s'au vândut moșii mici de ale creștinilor pentru datorii la uzurari. De când însă s'a înmulțit numărul băncilor, numărul total al licitațiilor a scăzut la jumătate din cât era mai înainte. O dovadă mai mare ca aceasta despre folosul băncilor nu poate să fie.

Electricitatea și Agricultură. — Electricitatea (fulgerii) din aer în slujba agriculturii, eată într'adevăr cel mai de mirat lucru din veacul nostru.

În această privință eată ce cetim într'un ziar:

Învățătul rus Narkewitsch Iodko, din Petersburg, a făcut de cât-va timp, încercări interesante asupra întrebunțării electricității din aer în agricultură. Pe terenul menit a face să lucreze electricitatea din aer, se bat stâlpi înalți de 8—10 m. cari la partea de sus, sânt provăzuți cu unul sau mai multe virfuri de cupru (aramă) izolate. Din virfurile de cupru pleacă etrme, cari sânt duse la rădăcina stâlpilor și puse în legătură cu plăci de zinc (cusutor) îngropate în pământ. 10—15 stâlpi ajung pentru o suprafață de un hectar, ear' prețul întregii instalațiuni s'ar ridica la 80—100 lei. Electricitatea aerului fiind dusă astfel în pământ, se face în el un circuit de curenți, cari după părerile învățătului rus, produc descompunerea elementelor din cari e format pământul, așa că absorbirea lor se face mai lesne de către plante. Pământul chiar se face din partea curențului, mai mărunt.

Ear' un pas de înaintare pentru viitorul agriculturii!

Tirgul din Lăpușul-ung. Ministrul de negoț a lăsat prin o ordinațiune a sa (nr. 53,991), ca tirgul ce se ține în Lăpușul-unguresc în zilele de 25 și 26 Septembrie, în anul acesta să se țină cu două zile mai curând, în 23 și 24 Septembrie n.

Băi de aramă la Zam. La comuna Zam (comit. Hunedoarei) s'au descoperit vine bogate de aramă și nu peste mult se va începe scoaterea, deschizându-se băi de aramă. Drep-tul l-a cumpărat un francez G. Marcell, care voește să facă o fusotire pe acții pentru exploatarea băilo de aramă.

Sfirșitul loteriei mici. Ministrul de finanțe sistează de curând loteria mică. Tragerile dela Timișoara au și încetat și pe rând vor înceta și la celelalte loterii. În locul loteriei mici se introduce loteria de clasă.

Țeara-Noastră.

Descrierea Ardealului spre mează-noapte dela Murăș de
Silvestru Moldovan.

(Urmare.)

Tot în valea Crișului dăm de comuna *Vața-de-Jos*. Ea este așezată la o înălțime de 282 m. peste suprafața mării, pe țărmul stâng al Crișului, acolo unde se varsă în el valea Veții. Pe valea aceasta în sus, între dealuri, se află comuna *Vața-de-Sus*. Amândouă sânt comune mici, cu locuitori români. *Vața-de-Jos* însă are însemnătate deosebită pentru isvoarele minerale, și întocmirile de scaldă, aflătoare aici. Isvoarele sânt terme (isvoare calde) sulfurice (cu pucioasă); apa lor se folosește cu succes împotriva rheumei, boalelor de piele etc. Băile dela *Vața-de-Jos* sânt singurele băi din Zarand, întocmirea lor însă este primitivă.

Pe Criș în jos vecin cu *Vața* este satul *Băsrăbeasa*. Între aceste două localități se află petrificațiuni însemnate: trunchiuri mari de arbori sânt schimbate în piatră și împrăștiate pe câmp. Să crede, că aici a fost un geysir, prin care trunchiurile de arbori au fost prefăcute în stanuri de piatră. În ori-ce cas aici se află cele mai multe și mai însemnate petrificațiuni de vegetale din Ardeal.

O localitate însemnată a Zarandului este *Hălmagiul*, aşezat în o vale laterală a Crişului; el acum se ţine de comitatul Aradului şi are 1041 de locuitori, dintre cari la 900 sînt Români, ear' ceialaltî Unguri. Aici se află scaunul a două protopopiate române, gr.-oriental şi gr.-catolic; cel dintăiu se ţine de diecesa Aradului, ear' cel din urmă aparţine diecesei Lugojului.

Hălmagiul are tîrguri mari, vestite, la cari se adună locuitorii din 60—80 de sate, aflătoare împrejur. Unul din aceste este tîrgul sau *bulciul Săn-Toaderului*, cel mai vestit dintre toate, pentru-că la acest bulciu există un obicei, care nu se mai află nicăiri la Români. E adevărat obiceiul, că la bulciul Săn-Toaderului nevestele nouă, venite la tîrg sărută pe rudeni, cunoscuţi şi străini, pe uliţe sau ori-unde îi întănesc, ear' aceştia le cinstesc cu bani. Dela acest obicei bulciul Săn-Toaderului dela Hălmagiul se mai numeşte şi *bulciul sărutatului*, tîrgul de sărutat şi tîrgul nevestelor.

Eată-cum ne descriu acest obicei curios dnii *Teofil Frâncu* şi *George Candrea* în preţioasa lor carte despre Români din Munţii-Apuseni: *)

»Cât ţine *fructul* (aşa numesc Crişenii dulcele, căşlegile, adevărat timpul dela Bobotează şi până în prima Duminecă a păresemilor (postul mare), se fac o mulţime de căsătorii ca pretutindena la Români, vorba ceea, un june e »om ca oamenii« numai după-ce se însoară.

»Muntenii ţin mult la căsătorii şi e o mare fală pentru un socru dacă are o noră frumoasă sau un ginere harnic şi de neam, mergînd de-a dragul cu noii căsătorii la tîrg, unde cunoscuţii şoptesc: Cutare e nora cutăruia şi i-a adus avere patru boi! Oare numai pe ea o are tată-seu?

»Dacă în ziua de Săn-Toader e timp frumos, bulciul dela Hălmagiul geme de neveste tinere, care fiind fecioare s'au măritat în timpul fructului. La acest tîrg merg nevestele nouă din comunele Ţermure, Ocina, Ocisor, Poenari, Ţuheşti, Băneşti, Hălmăgel, etc. şi la care se alătură şi nevestele nouă din Hălmagiul. Trebuie se însemnăm că numai nevestele, cari au fost fete merg la tîrg, ear' nu şi veduvele căsătorite din nou.

»Nevestele, cari au soacre pleacă împreună, ear' cari n'au, se însoţesc câte două şi câte trei, foarte frumos gătite şi cu cununile de mirese pe cap. De multe-ori le duc socrii sau chiar bărbaţii lor cu carul şi cu căruţele până la Hălmagiul, unde nu se preumblă de loc singure prin tîrg. Fie-care are în mână câte un ulcioruţ frumos împetrişat şi umplut cu vinars.

»Ajungînd nevestele la Hălmagiul, tîrgul are o înfăţişare interesantă. Voia bună, risul şi gluma e caracteristica acestui tîrg. Des de dimineaţă nevestele încep a umbla prin tîrg însoţite de soacre sau câte două şi câte trei, şi întălnind rudeni şi cunoscuţi, sau vîzîndu-i din depărtare, aleargă la ei şi îi sărută; ear' aceştia le cinstesc cu bani, începînd dela creişari şi până la florini. Cu străinii sînt în mare rezervă, căci a rămănea nesărutată e cea mai mare ocară. Numai când nevasta e sigură că nu va fi refuzată, sărută şi pe străin. Sărutul se întămplă pe strade, prin birturi şi prin case pe la cunoscuţi. După sărutat nevasta primind cinstea, ea mulţumeşte închinînd din ulcior. A nu bea însămnă a

batjocori nevasta şi pe ai sei. A fi sărutat de o nevestă în Hălmagiul la Săn-Toader, însemnează a fi un om de frunte şi de omenie. Oamenii prăpădiţi, ticăloşiţi sau rău îmbrăcaţi sînt ocoliţi.»

(Va urma.)

Însoţiri de viieri.

Statutele

Insoţirea vierilor din Laz, asociaţiune înregistrată

(Urmare.)

6. perderea după bilanţul din anul trecut.

B) Datoriile însoţirii (pasive) şi adevărat:

1. Eventualul avans la sfîrşitul anului.
2) Datoriile din afaceri, orînduite după felul lor fără respect la caducitatea lor.

3. Părţile fundamentale plătite din partea membrilor.

4. fondul de rezervă.

Prisosul activelor peste pasive formează profitul, prisosul pasivelor peste active perderea însoţirii;

Anul de afaceri începe cu 1 Iulie şi încheie cu 30 Iunie.

B) Consiliul de supraveghiere.

§ 12. Consiliul de supraveghiere constă din şase membri, dintre cari se vor designa deja la alegere unul de preşedinte şi altul de vice-preşedinte. Numărul membrilor se poate şi urca din partea adunării generale, dar' numai aşa ca să fie împărtăşit prin 2, membrii să aleg pe 3 ani, în fiecare an ese $\frac{1}{3}$, în cei doi ani întăiu prin sorţi. Eşind în decursul anului vre-un membru, consiliul de supraveghiere trebuie să se întregască provisorice din membrii însoţirii până la adunarea generală proximală, când se va face alegerea întregitoare.

§ 13. Consiliul de supraveghiere e dator a susţine interesele însoţirii în toată privinţa şi a îngriji, ca administraţia să se poarte corect în toată privinţa. El are dreptul a se uita ori când la actele însoţirii şi a revizui contabilitatea şi provisiunile de vin. El e îndreptăţit, dacă crede, că interesele însoţirii sînt periclitate a convoca o adunare generală, provocînd hotărîrea ei asupra casului din chestiune. Relativ la însoţire, la adunare şi la presidiu intră preşedintele consiliului de supraveghiere respective vicepreşedintele în locul preşedintelui direcţiunii. (§ 17 b).

De altmintrelea pentru consiliul de supraveghiere sînt normative dispoziţiunile legii comerciale.

Datoriile speciale.

§ 14. Consiliul de supraveghiere e dator în deosebi:

a) a examina bilanţul şi socoteala anuală înainte de 1-ma Septembrie a fiecărui an.

b) a revizui contabilitatea, cassa şi pivniţele, a se convinge regulat la fiecare cuartal despre siguritatea restanţelor, a face cel puţin odată în an o scontrare extraordinară şi a îngriji, ca vinurile să se cultiveze bine şi restanţele să se încasseze punctuos.

§ 15. Consiliul de supraveghiere are să se adune în cele 2 săptămăni dintăiu ale cuartalului aşadar cel puţin de 4-ori pe an şi totdeauna la invitarea preşedintelui. Invitarea trebuie să se facă de regulă cu 3 zile înainte, poate însă să se facă în casuri urgente şi pentru timp mai scurt, consiliul de supraveghiere poate aduce concluse, dacă sînt prezenţi inclusive preşedintele sau substitutul

seu mai mult ca jumătate din membrii, în cas de egalitate de voturi hotărîşte votul preşedintelui.

C. Comisiunea de examinare.

§ 16. Comisiunea de examinare constă din 3 membri, aleşi de către adunarea generală cu majoritate absolută a voturilor. Ea are a se aduna la invitarea preşedintelui însoţirii pentru a examina, clasifica şi preţul strugurii şi vinurile.

D. Adunarea generală.

Compunere.

§ 17. Membrii bărbăteşti ai însoţirii formează adunarea generală. Ea exercită toate drepturile însoţirii. În privinţa şedinţelor se statoresc următoarele:

Şedinţe.

a) Şedinţele regulate se vor ţine conform concluserilor speciale în sediul însoţirii, comuna Laz, adunări generale extraordinare se pot conchema de câte-ori se va cere de către direcţiune, de către consiliul de supraveghiere sau de către cel puţin 10 membri. Acestia au să ceară convocarea în scris într'o cerere înaintată la preşedintele însoţirii, arătînd scopul şi cauzele conchermării.

b) Învitarea se face prin preşedintele însoţirii în scris împărtăşindu-se totodată obiectele, care se vor pertracta (§. 10). Prin hotărîrea adunării generale se poate însă statori, că învitările se pot face şi în modul usitat în loc sau prin o fosie publică (§. 29). Învitările la adunările generale trebuie făcute în timpul statorit de către adunarea generală, cele la adunările extraordinare în cel mult 5 zile dela intrarea propunerii socotit. Între invitare şi şedinţă intervalul să nu fie mai mic de 3 şi nu mai mare ca 10 zile, fiind însă modificarea statutelor sau desfiinţarea însoţirii la ordinea zilei (§. 30 şi 31), intervalul în cazul întăiu nu poate fi mai mic ca 8 şi nu mai mare ca 14 zile, ear' în cazul al doilea nu mai mic ca 14 şi nu mai mare ca 21 zile. Pregetînd (întrelăsînd) preşedintele sau vicepreşedintele însoţirii ori preşedintele respective vicepreşedintele comitetului de supraveghiere (§. 13) invitarea la timp, ori care alt membru al direcţiunii, ori al consiliului de supraveghiere e îndreptăţit a face invitarea, sau şi ori-care membru a însoţirii, dacă e împuternicit din partea acestora, cari au propus adunarea generală.

Presidiul.

e) Presidiul în adunarea generală îi poartă preşedintele direcţiunii eventual vicepreşedintele sau fiind acestia reţinuţi, preşedintele eventual vicepreşedintele consiliului de supraveghiere, adunării generale îi sta însă în voie, fiind şi acestia reţinuţi sau dacă i-se pare din alte cauze oportun, a alege un alt membru îndreptăţit la vot de preşedinte.

d) Fiecare membru e îndreptăţit a face propuneri pentru desbaterea lor în adunarea generală. Astfel de propuneri trebuie să fie înaintate preşedintelui însoţirii înainte de ce s'au făcut învitările, pentru-ca să fie puse la ordinea zilei.

Propuneri, cari n'au fost puse la ordinea de zi să pot face şi desbate în toate adunările, hotărîrea asupra lor trebuie însă amănată până la adunarea generală proximală, la care sînt a se pune la ordine de zi.

(Va urma.)

*) Români din Munţii apuseni, (Moşii) de Teofil Frâncu şi George Candrea, Bucureşti 1888

DIN LUME.

Întreita alianță.

Zilele acestea părechea domnitoare a Italiei a vizitat la *Homburg* (Germania) pe părechea imperială a Germaniei. Întru cinstea înalților oaspeți s'au făcut mari sărbătoriri.

În vorbirea ce a rostit la prânzul de paradă, împăratul german a salutat cu multă căldură pe regele Italiei, *aliatul seu credincios* și a spus, că *întreita alianță* (Germania, Austro-Ungaria și Italia) *stă și va sta neclintită și puternică întru susținerea păcii*. Regele Italiei a răspuns în același înțeles.

Aceste vorbiri au stîrnit mare bucurie guvernelor celor trei țeri aliate, mai ales pentru-că s'au spus chiar acum după-ce s'a dat în vileag alianța dintre Rusia și Franța.

Țarul și Polonii.

Părechea domnitoare a Rusiei a vizitat zilele acestea Varșovia, orașul cel mai de frunte al Poloniei rusești. Polonii au făcut înalților oaspeți cea mai strălucită primire. Se crede, că Țarul, care e un om mai liberal decât înainte mergătorii lui, va da Polonilor câte-va drepturi naționale care îi vor scoate din greaua stare, în care se află acum.

CRONICĂ.

Mihaiu Viteazul și Stefan-cel-Mare. Dl *V. A. Urechă*, distinsul istoric, amintește că la 1901 se împlinesc 300 ani dela moartea lui Mihaiu-Viteazul, ear' la trei ani în urmă e aniversarea morții lui Stefan-cel-Mare. D-sa propune ca *aceste glorioase aniversări să se serbeze cu o deosebită pompă*, de oare-ce „acele națiuni au vitalitate — acele națiuni sînt demne de a trăi cari au cultul marilor lor oameni”. În acest scop, dl *V. A. Urechă* e de părere de a se convoca, fără întârziere o adunare a presei, care se ia inițiativa alegerii unui mare comitet pentru a se stabili programul sărbătorilor.

Românii macedoneni și regele Carol. M. Sa regele Carol pentru a-și da seamă de starea reală în care se găsește învățământul și mișcarea națională românească din Macedonia, a ordonat facerea unei anchete. Această anchetă s'a făcut. *Un memoriu foarte amănunțit și documentat a fost supus M. Sale regelui, în această privință.*

Cas de moarte. Ni-se anunță, că vrednicul veteran și fruntaș de aici, *David Comșa*, econom și cantor em., tatăl domnului profesor sem. *D. Comșa*, după împărțirea cu Sf. Taine, a răposat (21 l. c. v.) la 11 ore a. m., în vîrstă de 90 ani. Înarmorntarea s'a făcut Sâmbătă, în 23 Aug. v. la 3 $\frac{1}{2}$ ore d. a. în cimiterul gr.-cr. din suburbiul Iosefin în Sibiu.

Stipendii pentru Maramurășeni.

Primim următoarele: Pentru dobîndirea stipendiilor din fundațiunea vicarului *Köszeghy* se escrie concurs cu termen până la 15 Septembrie st. n. Pot concurge iuriști și studenți gimnaziali de origine nobili români din Maramurăș. La recurse sînt a se alătura: carte de botez, atestat despre origine nobilă și *română* și testimoniul din anul școlastic trecut. Recursele adresate către comitat sînt a se trimite la subscrisul. S. Șugatag, la 23 Aug. 1897.

Tit. Bud,

Vicarul Maramurășului.

Pădure în flacări. Se scrie, că uriașa pădure dela *Cârțișoara* (cott. Făgăraș) e de câteva zile în flacări. Pîn'acum au ars vr'o 40,000 de trunchiuri.

Recoltă slabă în Alba-Iulia. Economii ținutului Albei-Iulii sînt — pe cum ni-se vestește — greu loviți anul acesta în starea lor materială. Viile sînt total stîrpite, așa că de cules nici vorbă. Numai recolta cucuruzului a eșit bine și aceasta e singură nădejde a bieților oameni.

Foamete în Timiș. Recolta din anul acesta a fost atât de rea în comitatul *Timiș*, că în multe părți sînt *serioase temeri de foamete*. Primejdia e așa de amenințătoare, că se vor lua din oficiu măsuri întru prevenirea ei. În acest scop se va întruni zilele acestea comisia agronomică a comitatului, să consulte ce ar fi de făcut.

Mulțumită publică. La producțiunea teatrală, ce au dat sodalii nostri sibieni la 10 Iulie n., au binevoit a suprasolvi dnii: Dr. A. Frâncu, avocat 1 fl. 20 cr., V. H. Dressnandt, procurist la „Tipografia”, societate pe acțiuni 20 cr., C. Stejar, căpitan ces.-reg. în pensiuie, 20 cr., Stefan Moga, brutăr 60 cr., N. N. 20 cr., cărora comitetul sodalilor le aduce și pe această cale adîncea mulțumită. Venitul curat a fost destinat în favorul școlii din comuna Ruja.

Măcelul din Vizma. Privitor la barbaria gendarmilor din *Vizma* (cott. Timiș), cari au turburat cu sînge ruga sfintei Mării extragem dintr'o scrisoare particulară următoarele amănunte:

Gendarmii, doi la număr, s'au îmbetat mai întăiu la cărcîma Jidanului din sat, apoi ațîțați de acesta contra Românilor, cari nu cumpără dela el, s'au hotărît să facă scandal la joc. Sergentul a trimis înainte pe celalalt gendarm, să ceară licență dela flăcăi. Unul din acestia i-a arătat licența dela pretură, dar' a zis să vină sergentul la el să o vadă, dacă vrea, altfel el nu o dă. Aflînd răspunsul, îndată sergentul a pornit cu celalalt gendarm la joc. Erau morți de beți amîndoi. Aici *sergentul provoacă pe oamenii să se împrăstie și să meargă la Jidan*. Cassarul comunal intervine și-l roagă să se domolească. Sergentul, nici una nici două, scoate sabia voind să lovească pe cassar, dar' lovește pe un alt om, apoi pe altul. Femeile și și mai mulți bărbați, vîzînd măcelul, vrea să se depărteze. Atunci sergentul poruncește celuilalt gendarm să deie foc! Acesta ascultă. Sergentul începe acum a lovi de nou cu sabia în oameni și rănește pe mai mulți. Revoltați de atîta sălbătăcie, *să năpustesc asupra lui și-l desarmează*. Celalalt gendarm a început acum și el a da cu sabia în oameni. Revoltați la culme, oamenii nu se mai pot stăpîni, ci

prind la bătăe și pe gendarm. Și l-au sădrobotit atât de rău, că a doua zi a murit. Sergentul a fost scăpat de niște prieteni ai sei Unguri. Mai mulți țerani sînt arestați.

Taraf de lăutari români în Petersburg. *Berliner Tageblatt* făcînd o dare de seamă asupra primirei marinarilor francezi la Petersburg scrie, că la teatrul *Aquarium*, capela militară și un taraf de *lăutari români* mereu a trebuit să cânte *Marseilea*. Cu deosebire lăutarii români au stîrnit un entuziasm de nedescris prin cântecetele lor.

Un Român în Transwaal. Ziarul parisian, *Gaulois* anunță, că pricina conflictului anglo-german, izbucnit în cursul anului acestuia la Transwaal ar fi un Român, care poartă numele de *Albu*. Emigrat acum 18 ani, din Galați, la colonia Capului, *Albu* a isbutit în scurt timp să realizeze o mare avere și să devină omul de încredere al lui Cecil Rhodes, guvernatorul bogatei provincii. *Albu* e un mare dușman al Germanilor și instigațiilor sale se datorește izbucnirea conflictului, care a emoționat lumea.

Contra beuturilor spirituoasă. Zilele acestea s'a ținut în *Landshut* congresul catolicilor din Germania. Între cele 11 enunțaiuni ale congresului sînt două pentru societățile de cumpătare și combaterea alcoolismului.

Copiliță sub roatele trenului. Din *Sâmbăta-de-jos* (cott. Făgăraș) ni-se scrie, că zilele trecute o nenorocire mișcătoare s'a întîmplat la stația de tren locală. Copilița unui țeran român, *Maria Nebea*, vîzînd că vine trenul, și-a pus urechea la șine, să-i audă mai bine bubuitul. Nainte însă de a se ridica, trenul a ajuns-o și a prins-o sub roate. La fîpetele desperate ale victimei, conductorul a oprit trenul și câțiva oameni au scos de sub roate pe sormană copiliță, pe care cu o mîna ruptă și cu trupul sîngerînd și sfîrticat au dus-o în spitalul din Făgăraș.

A eșit de sub tipar. Istoria biblice din testamentul vechiu și nou pentru școlile populare române de *Ioan Velovan*, preot. Ediția a doua, îndreptată și completată *Caransebeș*, 1897. Prețul 8 cr. Se află de vînzare la librăria diecesană din *Caransebes*.

Preot erou. O faptă de adevărat erou a săvîrșit zilele acestea preotul *Humecky* din comuna galițiană *Dalyav*. Se aprinsese o casă și înlăuntru erau trei copii. Flăcările cuprinseseră deja întreg edificiul și bieții copii erau în primejdie. Nici un om din mulțimea privitorilor nu se încumeta a le sări într'ajutor. Deodată apare preotul, care aflînd pericolul se aruncă imediat între flăcări. Pe doi copii i-a succes să-i scoată din casa, ce era gata să se prăbușească. Unul dintre ei a murit deja a doua zi, în urma grelelor arsuri ce a îndurat.

Corupție ungiurească. Un nou simptom al marelui corupții ce bătute societatea maghiară, s'a dat pe față zilele acestea. Un medic din Budapesta, Dr *Toth Udön*, a fost prins de poliție, că n'are diplomă. Medical, cunoscut în Budapesta ca figurant în mai multe afaceri de scandal, *practica medicina 15 ani deja, fără a avea diplomă*. Acum vre-o 4 ani a fost osîndit la $\frac{1}{2}$ an temniță de stat, pentru-că a ofensat în public pe soția unui avocat, ear' când cu atentatul asupra statuei

Henzi a fost bânuit, că el a denunțat pe Szekes Adorján, — crimă și aceasta în ochii patrioților. Totuși medicul avea trecere în societatea ungurească din Budapesta, căci se știa el bine purta între ai lui. Ba vaza 'i-a crescut într'atât, că pentru o medicină ce a inventat a primit *patent*, subscris de Maiestatea Sa și de ministrul de comerț. Bânuit de mai multă vreme, că ar fi numai pseudo-medic, de vreme-ce nici odată nu 'și-a arătat diploma nici chiar autorităților sanitare, medicul misterios a fost luat în severă supraveghiere de poliție, care zilele acestea 'l-a și sflat cu ocau mică, adică — fără diplomă!

Dreptul electoral. Primit de la comitat următorul avis: Conclusele comitetului central electoral al comitatului referitoare la reclamațiunile despre listele alegătorilor dietali din cele patru cercuri electorale ale acestui comitat pentru anul 1898 sunt expuse spre vedere publică în oficiul comitatens în timpul din 20 până în 30 l. c.

Sfințire de biserică. Ni-se scrie din Blaj cu datul 6 Septembrie: Ieri s'a s'vârșit în comuna Sâncel, de lângă Blaj, sfințirea bisericii renovate. Actul binecuvântării 'l-a celebrat I. P. S. Sa Metropolitul Victor, asistat de preoții Govriil Pop, canonic; Ioan Horșă, adm. protop.; Vas. Smigelski, preotul Sâncelului; Aurel C. Domșa, Dr. Aug. Bunea și Laur. Pascu, apoi Nic. Ionaș și Aron Papiu, prof. de cant. După citirea evangheliei Metropolitul a ținut poporului o omilie instructivă. Terminându-se liturgia s'a făcut sfințirea apei, stropind I. P. S. Sa pe întreg publicul present. În onoarea acestei sărbări preotul local a dat o masă, la care a participat toată preoțimea presentă.

Monument lui Stefan-cel-Mare. Din Piatra-Neamțu (România) se anunță, că monumentul, pe care oficerii regimentului 15 (Răsboieni) de infanterie vor să 'l ridice în amintirea luptei eroice susținută de Stefan-cel-mare, la Valea-Albă în contra Turcilor, e aproape terminat, și inaugurarea lui se va face în cursul lunii Septembrie. Monumentul consistă dintr'o piramidă, pe care sunt săpate în relief armele vechi cu care s'au luptau Moldovenii în acele timpuri, și anume: lancea, coasa, toporul, coiful de fer, zalea etc. Frumosul monument va avea inscripția următoare: „Nemuritorului Erou și Atlet al lui Christ. Lui Stefan-cel-Mare, care în 24 Iulie 1476, în acest loc vitejese cu repunerea vieții, apăra neahtirnarea Moldovei și existența națiunii române contra oștirilor nenumărate ale Sultanelui Mohamet, de el însuși comandate“.

Oficer Român distins. La alergările de cai din Viena, cel mai mare premiu 'l-a câștigat dl Dimitrie Tarangul, căpitan de dragoni în armata austriacă, cu un cal de veche rasă moldovenească. Dl D. Tarangul e Român bucovinean și are o frumoasă herghelie de cai moldovenești lângă Suceava.

Pârueți între patrioți. Ni-se scrie din Alba-Iulia, că zilele trecute trei (nu mai puțin!) pârueți au dat nota stărilor de civilizație, ce domnesc între patrioții de acolo. Avocatul Isszekutz János, redactorul foii emke-iste „Gyulafehérvári Közlöny“ a fost atrașnic snopit cu ciomege și cu gârbace de

cătră doi studenți, fii ai unui jude de tribunal, pe care pârueții 'l batjocorise în „Ellenzék“. E interesant, că judele și avocatul erau odinioară frați de cruce și la 1894 amândoi se aflau în fruntea haitei de gălăgioși, cari urlau înaintea casei martirului Rubin Patîța, reînțors dela procesul Memorandului. — în aceeași noapte, în care 'l-au bătut pe Isszekutz, a fost bine captușit și redactorul celeilalte foi locale, „Gyulafehérvári Közélet“. Pe atunci un negustor Jidov a bătut pe o modistă, jidoavcă și ea, dar' pâruiala n'a prea ținut mult, ambii fiind... oameni bătrâni. În schimb s'au bătut a doua zi ficiorii lor, cari după bătăe s'au și duelat, rămânând amândoi greu răniți.

Vezi, asta-'i vieață cultă, și așa numai patrioții știu trăi!

Petrecere. Inteligența română din Hădărău și jur arangiază o petrecere, la 20 Septembrie st. n. 1897. Venitul curat e merit pentru biserica gr.-cat. din loc. Prețul intrării: de persoană 80 cr., de familie 2 fl. Începutul la 6 ore seara. Comitetul aranjator: Teofil Pop, președinte; George Simu, vicepreședinte; George Dănilă, cassar; Iuliu Murășan, secretar; George Sabo, controlor. NB. Prea stimatele familii sunt avisate la proviziunea proprie. Pentru cuartire și beuturi corespunzătoare se va îngrijii comitetul aranjator.

Hoți de cadavre. În Berettyó-Uffalu gendarmeria a deținut deunăzile pe doi țărani unguri, Bogdan Balint și Viski Jozsef, cari în Martie jefuiseră de prețioase cadavrul unui bogat consătean, Aranyi Samuel. Nerușinații criminali au fost puși imediat la răcoare.

Nazarenismul în Seghedin. Secta nazarenilor se înmulțește tot mai tare și prin ținuturile Seghedinului. Mai ales țărani își părăsesc cu droaia religia și trec la nazarenism. Date statistice oficiale prezintă despre aceste casuri un tablou prea puțin învelitor.

O cocoană care 'și-a luat vieața. Zilele aceste s'a împușcat în Viena, într'un pompos palat, o tineră și frumoasă milionară. Caracteristic e, că înainte cu câteva luni s'a sinucis tatăl ei, un fabricant boem, putred de bogat. Sinucigașa milionară n'a lăsat în urmă nici un testament, 'și-a dus cu sine în mormânt aina actului desperat. Se crede însă, că s'a sinucis într'un acces de creeri, ca și tatăl ei, de vreme-ce alt motiv nu pare probabil, fiind ei foarte bogați și având o vieață tihnită și mulțumită.

Mai nou.

† David baron Urs de Margina.

Vineri dimineața moartea a curmat firul vieții unuia dintre cei mai bravi fii ai națiunii noastre, a baronului Urs de Margina. El a fost grănițer, s'a născut la 1816 și 'și-a câștigat mari merite pe câmpiile de războiu, din Italia, cu deosebire la *Solferino*. În urma vitejiei sale a ajuns la gradul de colonel, a fost decorat cu mai multe orduri și ridicat la rangul de baron. După-ce a fost pensionat a fost ales de președinte al fondului școlastic al fostilor grănițeri din regimentul român I. Însemnata sa avere 'și-a lăsat-o pentru scopuri culturale românești.

Comitetul grănițeresc a dat următorul necrolog:

Comitetul administrativ de fondul școlastic al fostilor grănițeri din regimentul român I., cu inima frântă de durere aduce la cunoștință, că neuitatul seu *president* domnul *David baron Urs de Margina*, c. și reg. colonel pensionat, cavaler al Ordului Teresian și comandator al ordului coroanei de fer cl. II., proprietar al crucii militare pentru merite, ambe cu decorațiunea de reșbel și al ordului rusesc de St.-Anna, membru fondator al Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român etc. etc. în anul al 82 al etății, astăzi în 10 Septembrie st. n. la 8^{1/2} ore înainte de ameză după un morb scurt 'și-a dat nobilul seu suflet în mâinile Creatorului.

Rămășițele pământești ale scumpului decedat se vor transporta Duminică, în 12 Septembrie n. la 3 ore d. a. din locuința sa, strada Urezului Nr. 6, în cimiterul bisericii gr.-cat. din loc.

Sibiu, în 10 Septembrie 1897.

Pentru comitet:

Constantin Stezar,   Arseniu Bunea,
vicepreședinte.   secretar.

POSTA REDACȚIEI.

Abonent nr. 6231 (T. M în Dr.) Cererea d-tale o împlinim; scrie-ne noua adresă.

T. S. în Corna. E trist, că preotul G. G. nu va împlini cererea, dar' obligat nu e și de aceea nu mai publicăm, ceea-ce ne-ați scris.

A. H. în Văleni. Taxele de inserate le poți vedea în fruntea foii. Pentru scrisori, cronice etc. nu se ia taxă.

A. L. în Petrovosele. Scrisoarea dv. s'a fi perdut, căci noi nu o avem. Scrie-ne de nou.

Pentru redacție și editură responsabil: Ioan Morariu. Proprietar: Pentru „Tipografia“ societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

Parfumăria Meltzer,

strada Cisnădiei
(Edificiul comandei de corp).

[1878] 2-10

Lucrare după sistem rațional.

Serviciu solid.

Daniel Meltzer jun.,

fabrică de săpun și de lumini,
Sibiu, str. Gușteriții nr. 25.

Telefon 54.

Călin্দarul săptămânii.

Zilele	Călin্দarul vechiu	Călin্দ. nou	Soarele
	Dum. a 18-a după Ros., gl. 4, sft. 2.	rês.	ap.
Dum.	31 Brăul Preac. Mariei	12 Macedoniu	5 42 6 18
Luni	1 † C. Simeon Stălp.	13 Matern	5 44 6 16
Mărți	2 Muc. Mamant	14 Înălt. S. †	5 45 6 15
Merc.	3 Muc. Antim	15 Nicodem	5 47 6 13
Joi	4 M. Vavila și Moise P.	16 Ludmila	5 49 6 11
Vineri	5 Pror. Zacharia	17 Lambert	5 51 6 9
Sămb.	6 Minun. Ar. Michail	18 Toma Ap.	5 53 6 7

**Banca generală de asigurare
„TRANSILVANIA“
ÎN SIBIU.**

fundată în anul 1868

[1482] 14 - 30

asigurază prelungă condițiunile cele mai favorabile:

- a) în contra pericolului de foc și exploziune clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobilii etc.
- b) pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitale pe cazul morții și pentru termine fixate, de zestre și de rente.

Dela fundarea institutului se plătiră:

Despăgubiri pentru daune cauzate prin foc	Sume asigurate pe viață
în a. 1869—1893 fl. 989,031.85	în a. 1870—1893 fl. 808,118.60
în a. 1894 " 56,333.20	în a. 1894 " 59,659.—
în a. 1895 " 50,463.35	în a. 1895 " 66,862.11
în a. 1896 " 61,925.11	în a. 1896 " 81,784.—
Suma fl. 1.157,753.51	Suma fl. 1.016,423.71

2,174.177 fl. 22 cr.

Conform bilanțului pentru 1895 fondurile de rezervă și garanție se urcă la **999.950 fl. 23 cr.**

Prospecte și formulare se dau gratis.

Deslușiri se dau și oferte de asigurări se primesc prin Direcțiune în Sibiu, (Strada Cisnădiei Nr. 5, casa proprie), sau prin Agenturile generale și principale în Brașov (H. Hermann), Cluj și Arad, precum și prin Agenturile speciale în locurile mai însemnate.

Mijloc dietetic, cosmetic, vechiu probat, (frecare) pentru întărirea și înviorarea nervilor și muschilor corpului omenesc.

Fluidul Kwizda
marca șerpe (fluid pentru turiști).

Folosit cu succes de turiști, bicicliști și călăreți pentru întărirea și restaurare după tururi mai mari.

Prețul 1/1 butelie 1 fl., 1/2 butelie 60 cr.

[1182] 16—40 Se poate procura dela toate farmaciile.

Depositar principal: **Kreisapotecă, Korneuburg,**
Iângă Viena.

IULIU BĂRÖS,

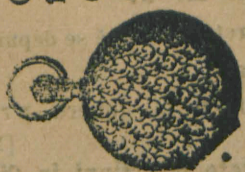
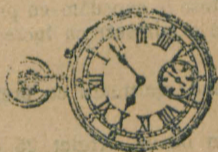
str. Cisnădiei 3. SIBIU. str. Cisnădiei 3.

Edificiul băncii „Transilvania“.

Cel mai ieftin izvor de procurare, cel mai mare deposit în toate soiurile. Oroloage, lanțuri de oroage, giuvaieră, obiecte de aur și argint, cercei, inele, brățare, lanțuri de gât, broșuri, brățare cu orologiu, garnituri și decoruri de masă în aur și argint curat. [1151] 19—38

Obiecte optice! — Atelier bun de orologer.

Comandele din afară se execută prompt și conștientios.

Mare prăvălie

de

băcănie, candite, delicatose, bumbacuri etc.,
a societății comerciale

„CONCORDIA“

Str. Măcelarilor nr. 20.

Strada Baier nr. 1.

Edificiul „Albinei“.

vânzare în mare și mic.

Toate articolele aparținătoare sferei de băcănie, delicatose, candite și bumbacuri se pot procura cu prețurile cele mai moderate și în calitatea cea mai bună, la societatea „Concordia“.

Prăvălia noastră arangiată după recerințele moderne, numeroasele localități ce ne stau la dispoziție, precum și importul direct de mărfuri ne pun în plăcuta poziție de a corăspunde tuturor așteptărilor.

În special recomandăm Onor. public următoarele articole: Cafea, proaspătă de diferite soiuri, Zahar Raff. I-a, Stafide, Migdale, Mazere, Linte, Orez, Piper, Cuișoare, Șofran francez, Thee, făină de toți numerii, Orange, Masline, Icre negre și roșii, Șuncă, Salamă, Pești marinați (Aalfisch, heringi, ruși), brânze proaspete; Liqueuri (E. Lichtwitz & Co.) Rum, Cognac.

Vinars curat de drojdi. — Vinars curat de prune.

Oțet de vin veritabil.

Vinuri curate și tot felul de ape minerale.

Fruete sudice, Oleiuri, Lumini, Săpunuri, Petrolen etc.

diferite sămințe agronomice plombate și scutite de rocoină cu prețuri foarte favorabile.

Din despărțământul de textile recomandăm următoarele: Bumbacuri de țesut, Bumbacuri franțozești veritabile (marca D. M. & C.) albe și de diferite colori, Păr, (Haras) bercă, mătăsuri de cusut în diferite colori, etc.

Așteptând numeroasele comande ale M. O. public și promițând serviciu prompt, semnăm cu toată stima

„Concordia“,
societate comercială pe acții.

Doi băieți

cu creștere bună se primesc ca
învățacei în Franzelăria lui

Petru Moga,

Sibiu, str. Cîsnădiei nr. 44.

[1803] 6—6

La Librăria „Tipografiei“, societate pe
acțiuni în Sibiu se află tot felul de

cărți școlare,

precum și tot felul de recuizite de scris, pene,
tocuri, cerneluri diferite colori, diferite ceruse,
de desemn, caiete pentru limba română și
germană, pentru comput, dictando, hârtie de
desemn, diverse gumii, liniiale, călimare.

Comandele se efectuează cu cea mai mare
acurateță și promptitudine.

Pentru numeroase comenzi invită

Librăria „Tipografiei“,
societate pe acțiuni în Sibiu.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu
se află de vânzare opul premiat și publicat de
„Asociațiunea transilvană pentru literatura ro-
mână și cultura poporului român“

POVEȘTI DIN POPOR

adunate de

Ioan Pop-Retegeanu.

Acest op, care se extinde pe 216 pagini, cu-
prinzând cele mai frumoase povești și la urmă
o însemnare a provincialismelor, costă numai
50 cr. plus 10 cr. porto.

Cumpărați direct dela izvor; astfel cruțați jumătate din preț!

The International Mercantile Association, 31, Cannon Str. London E. c.

Directorii numitei societăți comerciale au decis în ședința din 1 Iunie sub Nr. 1258 înființarea unei secțiuni la centrala de aici, care se va ocupa cu toate afacerile comerciale pentru Austro-Ungaria, îngrijindu-se de exportul produselor engleze și de importul produselor de acolo. Societatea a încheiat cu mai multe fabrici următorul contract: toți articlii puși în comerț să fie notați cu prețurile originale de fabrică, expedarea să se întempe numai pe lângă bani gata și în fine, toți acei articlii, cari n'ar corespunde, să fie reprimiți și schimbați, cu alții, ori apoi să se returneze banii, dar' numai în cazul, când marfa nu a fost tăiată din bucată, ori n'a fost însemnată într'un mod deosebit la expresă dorință a cumpărătorului.

Prețuri pentru orloage de buzunar remontoir în val. austr. netto:

Nr. 250. Orologiu anker de argint, cu capac dublu, gravat simplu balansă de compensație, lucru excelent, cu rubine	fl. 14.50	Nr. 74. Același din aur de 14 k., ciselat, foarte elegant	fl. 17.50
" 127. Orologiu anker aurit cu capac dublu, gravat foarte elegant, în 2 mustre: cu stele ori cu flori, de 2 mărimi, pentru doamne și domni. Plată 3/4, cu rubine, balansă de compensație. Orologiu minunat, poate dura ani	" 22.—	" 105. Orologiu de argint, călindar pe veci, arată nu numai cu acurateță timpul obișnuit, ci și ziua, săptămâna, luna, datul și fazele lunii, cu sticlă tare deasupra arătătoarelor; produs foarte perfecționat, gravat simplu costă numai fl. 28.50. Același orologiu din aur de 14 k., ciselat fl. 99.—. Din aur de 28 k., fl. 124.—. Cu capac dublu masiv din aur de 14 k., fl. 124.—. Cu capac dublu din aur de 18 k., foarte masiv și elegant	" 62.— " 175.—
" 140. Orologiu de aur 14 k., dar' necislat, fiind virită pentru întărirea capacelor duble o foiță de metal. Product anker excelent cu rubine, un orologiu, care înlocuiește pe deplin unul întreg de aur și costă numai	" 39.—	" 150. Orologiu Chronograph de repetiție, din aur de 14 k., necislat, fiind virită pentru întărirea capacelor, duble o foiță de metal. Apăsând pe buton, începe arătătorul chronographului să alerge, apăsând eară, stă arătătorul pe loc și la o a treia apăsare sare la locul seu. Mechanismul de repetiție e independent și repetăză bătăile de câte-ori apăsăm; foarte potrivit pentru de-a cunoaște timpul noaptea; neavând trebuință de lumină. Product de precizie cu toate îmbunătățirile. Orologiu, care nu se poate căpeta nicăiri sub 300 fiorini; preț extraordinar de fabrică	" 49.— " 63.— " 64.50 " 78.— " 148.—
" 435. Orologiu anker de aur 14 k., ciselat, sticlă tare de cristal deasupra arătătoarelor. Product excelent	" 49.—		
" 436. Același orologiu din aur tare masiv 14 k., cu capac dublu, foarte elegant	" 63.—		
" 438. Orologiu de aur 18 k., ciselat, sticlă tare de cristal deasupra arătătoarelor, cel mai bun produs, ce s'a făcut vre-odată	" 64.50		
" 439. Același orologiu cu capac dublu masiv	" 78.—		
" 70. Orologiu Chronograph de argint, arată a cincina parte din o secundă, potrivit pentru măsurarea celerității la cai. Product foarte bun cu rubine, sticlă de cristal deasupra			

Toate orloagele noastre de aur le putem lifera cu monograme, litere, ori nume; alte gravări artistice costă 10 fl. mai mult.

Oroloage pentru dame, toate remontoir.

Nr. 556. De argint, gravat frumos, cu sticlă tare, elegant	fl. 9.—	Nr. 650. De aur, 14 k., ciselat, capac dublu, gravat foarte elegant și cu email. Ceva într'adevăr frumos, ce valorează 110 fl. pentru	fl. 55.—
" 600. Același cu capac dublu, Anker, rubine	" 14.—	" 672. Același, mult mai elegant cu 8 figuri (în horă), orologiu, care nu se poate căpeta nicăiri sub 150 fl.	" 65.—
" 602. Același, gravat mai fin, în formă de scoică	" 17.50		
" 604. De aur, 9 k., ciselat, sticlă groasă, cu broșă de aur	" 23.—		
" 608. Același din aur de 14 k., ciselat, cu broșă de aur	" 30.—		

Afară de acestea, avem încă multe alte orloage începând dela 4 fl. până la cele mai perfecționate și scumpe cu chronograph, repetiție, oară, pătrar și minute, călindar veclnic și arătător de timp, totul concentrat într'un singur orologiu, care costă și până la 3000 fl., noi însă le expedăm cu prețul jumătate. Și marfă cu diamante și alte petri scumpe, îndeosebi pentru doamne, dăm cu prețul jumătate, rugăm deci pe p. t. public să se adreseze cu încredere către noi.

Fiecare orologiu e cercetat cu cea mai mare grijă înainte de expedare, garantând pe timp de 5 ani.

Aur și argint vechiu, bijuterii vechi primim în schimbul plății, după-ce vor fi examinate și prețuite de noi. Nefind mulțumiți cu prețuirea noastră returnăm obiectele.

Lațuri de orologiu, aur 9 k., fl. 1.15; 15 k., fl. 1.85; 18 k., fl. 2.— per gram, atât pentru doamne, cât și pentru domni. Argint 25 cr. per gram.

Postavuri și stoffe de haine

pentru domni și dame, mustrele cele mai nouă, moda ultimă, începând cu desenul cel mai ordinar, până la cel mai fin. Materie de iarnă și de vară pentru fracuri și haine de salon, toate calitățile, pentru rinduri întregi bărbătești, materie de pantaloni, materii pentru haine femeiești, lână și bumbac, 1000 de mostre de diferite calități. Prețurile atât pentru materiile bărbătești, cât și pentru cele femeiești variază între 50 cr. și 25 fl. pe metru.

☛ Mostre putem trimite numai dacă ni-se spune anume, ce se dorește și cu ce preț. ☛

Mașini și aparate

Mici mașini de economie, invenția cea mai nouă, fără vapor (fără căzan), întocmite foarte simplu, putând fi așezate ori-unde ca ori-și-ce cuptor simplu de fer. Încălzirea cu lemn, coks, cărbune, gaz și petrol. Prețul pentru 1/10 putere de cal (putere firească) în greutate de vre-o sută cincizeci chgr. 245 fl.; pentru 1/4 putere de cal, greutate cam 320 chgr., fl. 374; 1/2 putere de cal, greutate cam 600 chgr. fl. 500.—. Mai mari după învoială.

Aparate de uscat, pentru sbicirea a tot felul de poame și legumi. Recomandabile îndeosebi pentru uscarea de prune, carne, produse chimice etc. întocmite în 4 mărimi deosebite. Numărul cel mai înalt poate usca într'o lună la 200.000 chgr. prune, cel mai mic la 30.000. Prețul: numărul cel mai mare 2558 fl.; Nr. 2, fl. 1760; Nr. 3, fl. 1450; Nr. 4, cel mai mic, fl. 1150.—

Ori-care fel poate fi trimis în timp de 4 săptămâni dela ziua comenzi.

Ori-ce alt fel de mașini etc. pentru scopuri industriale se pot comanda la noi, numai să ni-se descrie amănunțit aceea-ce se dorește.

Noi plătim porto pentru toate mărfurile și sîntem gata să plătim și vama, dacă ni-se trimite cu 15% mai mult. Toți articlii se aduc atunci, fără nici o cheltuială la casa celui-ce a comandat, care n'are să poarte nici o grijă, întrucât nu se dispune altminterlea.

Banii ni-se pot trimite în bancnote austriace și în epistole recomandate, ori apoi prin ori-ce bancă cu mandatul să ni-se plătească aici. Ne rugăm a alătura la comanda suma banilor, ori a o asigura într'altfel, rămânând în cazul contrar ori-ce comandă neconsiderată.

Ni-se poate scrie în limba germană, sârbescă ori maghiară. Toate epistolele să fie francate în deajuns, altminterlea nu se primesc.

Epistole, comenzi și bani să se trimită la domni directori dela

International Mercantile Association, 31, Cannon Str. London E. c.

Venzători buni (agenți) se caută pentru ori-și-unde, plătindu-se proviziune mare. Pentru mostre, dacă sînt de preț, trebuie să se depună cauțiune.

Cunoștințe comerciale nu sînt de lipsă. Ori-și-cine ni-se poate adresa.

Ofertele pentru export de produse de acolo vor fi considerate, comandele pentru mărfuri vor fi în genere primite și îndeplinite cu promptitudine.

[1688] 5—6

NB. Comenzi mai mari în românește să pot face prin mijlocirea Librăriei „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu.